

Data publikacji: 19 czerwca 2020 r.

Tydzień obowiązywania: 22 – 26 czerwca 2020 r.

Lekcja 14

Temat: Czasy Kazimierza Wielkiego

str. 203 - 207

Cel lekcji: dowiemy się, dlaczego króla Kazimierza nazwano Wielkim.

Opis lekcji: praca z materiałem filmowym, tekstem przygotowanym przez nauczyciela, podręcznikiem, mapą

Przebieg lekcji:

Przepisz temat i cel lekcji.

Bohaterem lekcji historii w tym tygodniu jest syn Władysława Łokietka – Kazimierz, który objął tron w 1333 roku (po śmierci swojego ojca). Jego panowanie trwało aż do 1370 roku! Król Kazimierz jest jedynym polskim władcą, któremu potomni nadali przydomek Wielki.

Możesz obejrzeć materiał filmowy, który opowie Ci o panowaniu tego władcy <https://www.youtube.com/watch?v=eP8-TvWPHWc> lub od razu przejść do tekstu poniżej. Czytaj tekst pracując z mapą zamieszczoną w tych materiałach.

Król Kazimierz obejmował władzę w bardzo trudnym dla Polski momencie. Świeżo zjednoczone państwo miało wielu wrogów: Brandenburgię, Krzyżaków, króla czeskiego, który rościł sobie prawa do polskiego tronu (pamiętajcie, że król czeski Wacław II był królem Polski). Czesi zawarli z Krzyżakami sojusz, oczywiście był on wymierzony przeciwko Polsce. Kazimierz zdawał sobie sprawę z tego, że wojny tylko pogrzyłyby królestwo, dlatego postanowił unikać konfliktów wybierając drogę rozmów i negocjacji. Okazało się, że dyplomatyczne zabiegi króla przyniosły rezultat. Wymagało to od Kazimierza pewnych ustępstw, ale król najpierw chciał wzmocnić gospodarczo swoje państwo oraz umocnić je. To dlatego Kazimierz zakładał nowe miasta i wsie, wytyczał nowe szlaki handlowe, budował przeprawy przez rzeki, chronił kupców przed rozbójnikami, ujednoczył system miar, wprowadził do obiegu nową monetę, kazał spisać prawa.

Był nazywany „królem chłopów”, ponieważ bronił ich przed samowolą rycerzy – nakazał wojskom stacjonowanie poza wsią i kupowanie żywności od chłopów.

Król wzmocniał obronność kraju – budował zamki obronne, stare miasta kazał otaczać nowymi murami. Zadbał też o rozwój polskiej nauki – to właśnie wtedy powstał w Krakowie pierwszy polski uniwersytet – Akademia Krakowska. Był to rok 1364. Akademia istnieje do dzisiaj jako Uniwersytet Jagielloński.

W tym samym roku, w którym powstała Akademia Krakowska, w Krakowie miał miejsce zjazd europejskich władców. Król Kazimierz występował jako rozjemca w sporze między królem Węgier a cesarzem. Świadczyło to o wysokiej pozycji naszego władcy wśród innych władców.

Król wzmocnił też pozycję Polski w Europie. Udało mu się rozerwać sojusz krzyżacko – czeski. Zawarł pokój wieczysty z Krzyżakami, na mocy którego zrzekł się wprawdzie prawa do Pomorza, ale zachował tytuł „Pana i dziedzica Pomorza”, no i zapewnił państwu bezpieczeństwo przed atakiem z tej strony. Rozwiązał też problem z królem Czech Janem Luksemburskim, który zrzekł się prawa do polskiego tronu w zamian za Śląsk i sporą sumę pieniędzy.

W czasie swojego panowania król Kazimierz przyłączył do Polski Ruś Halicką, a dzięki zawartej umowie podporządkował sobie również Mazowsze. Prawie dwukrotnie powiększył Polskę.

Kazimierz Wielki nie miał syna, dlatego zawarł umowę dynastyczną z królem Węgier, który był jego szwagrem (mężem siostry). Umowa dotyczyła dziedziczenia tronu Polski i głosiła, że w razie bezpotomnej śmierci Kazimierza królem Polski zostanie jego siostrzeniec (syn siostry i króla Węgier) – Ludwik.

Umowa weszła w życie w 1370 roku, gdy Kazimierz zmarł nie doczekawszy się męskiego potomka. Zakończyło się wtedy panowanie dynastii Piastów. Nowy król – Ludwik – pochodził z dynastii Andegawenów i znany jest u nas jako Ludwik Andegaweński (Węgierski).

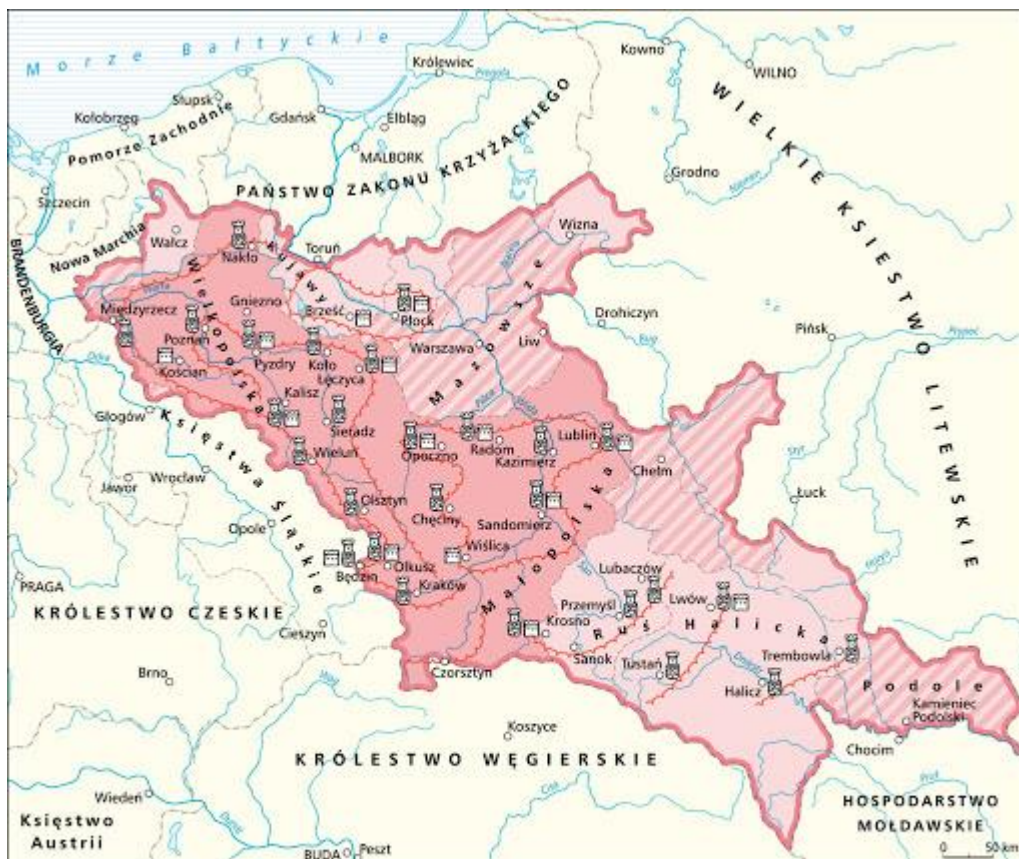
Zapisz notatkę:

1. 1333 rok – śmierć Władysława Łokietka, początek panowania króla Kazimierza zwanego Wielkim.
2. Panowanie Kazimierza Wielkiego – wzmocnienie gospodarcze i polityczne.
3. Dokonania Kazimierza – polityka wewnętrzna:
 - zakładanie miast i wsi – rozwój rzemiosła i rolnictwa
 - wytyczanie nowych szlaków handlowych
 - budowa przepraw przez rzeki
 - ochrona kupców przed rozbójnikami
 - ochrona chłopów przed samowolą rycerzy
 - stworzenie pierwszego w Polsce kodeksu prawa
 - ujednoczenie systemu miar i wag
 - ujednoczenie systemu monetarnego
 - budowa murów obronnych wokół miast
 - budowa zamków obronnych
 - reforma systemu pobierania opłat z kopalni soli – żup solnych
 - utworzenie Akademii Krakowskiej – pierwszego polskiego uniwersytetu
4. Dokonania Kazimierza Wielkiego – polityka zagraniczna – dyplomacja zamiast wojen:
 - pokój wieczysty z Krzyżakami
 - układ z królem Czech – zrzeczenie się praw Czech do polskiej korony
 - opanowanie Rusi Halickiej
 - podporządkowanie Mazowsza
 - zjazd europejskich władców w Krakowie
 - umowa dynastyczna z królem Węgier w sprawie dziedziczenia tronu Polski
5. 1370 rok – śmierć Kazimierza Wielkiego, koniec dynastii Piastów. Objęcie tronu przez Ludwika Węgierskiego.

Posłuchaj piosenki o Kazimierzu Wielkim:

<https://www.youtube.com/watch?v=xONdB7mcAYw>

Możesz wysłuchać tekstu z podręcznika: <https://www.youtube.com/watch?v=OteJesJYLn4>, oraz samodzielnie przeczytać dzisiejszą lekcję: <https://nowasp.ebooki.nowaera.pl/>

Polska w czasach Kazimierza Wielkiego

- zieme odziedziczone przez Kazimierza Wielkiego w 1333 r.
- zieme przyłączone przez Kazimierza Wielkiego

- lenna Królestwa Polskiego
- strefy i linie ufortyfikowane

- ważniejsze zamki wzniesione za panowania Kazimierza Wielkiego
- ważniejsze miasta obwarowane za panowania Kazimierza Wielkiego

0 50 km